

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, Aprilis' 15-dikán 1819.

Északi Amerika.

Az innét érkezett legújabb tudósításokban fontos dolgok találtak. Az Elölülő Febr. 22-dikén közlött a' Senátussal azon Kötést, melynek czikkelyei szerint a' Spanyol Országlószék a' két Floridákat az Északi Amerikai (Egygyesült Státusoknak meghatározott módon által engedi. Ezen Kötést már a' Senatus is megerősítette.

Ezen történetért némelly Londoni újságok már meghuzták a' lárma harangokat. A' Times nevű újságlevelek ekképpen dohognak érte.

„A' Floridák által engedtetének az Egygyesült Státusoknak egy summa-pénzért, de a' mellyet ezen Státusok nem a' Spanyol Országlószéknek, hanem a' magok alattvalójiknak tartoznak lefizetni, azon károkért, mellyeket, mint erősítik, ezeknek tettek a' Spanyolok. Ezen summa öt millió Dollárokra számláltatik. —

„A' Floridáknak ezen általengedtetése felettébb fontos, 's minket nagyon érdeklő történet. Még a' Louisiana' határai is meghatározottak ezen Kötésben, mellyek mind ez ideig bizontalanok, és kétséges kimenetelű kérdés alá helyezettve voltak. Az, a' ki a' Floridákat bírja, nagy befolyást gyakorolhat egész Napnyugoti Indiához, nagy gátokat tehet az itt folyó kereskedésnek; veszedelmes következtetései lehetnek ennek kivált azokra a' szigetekre nézve, mellyeket itt az Anglusok birnak; ezeknek a' létele fe-

nyegettetik. Mi régebben is megmondottuk, 's most újabban is mondjuk azt, hogy mivel a' Floridáknak általengedése ily egyenesen és hathatósan érdekli a' Britannus szigetek' batorságát, tehát nem lehet hogy Nagy Britannia, az előtt hogy az Alku megese, a' dolog felől meg nem kérdeztetett volna, és hogy néki, ha ő ezt érett megfontolás után a' maga javával ellenkezőnek fogja találni, ez ellen nem lehet ki nem kelni. A' világnak mostani állapotja olyan, hogy a' nemzetek a' magok tulajdonaikkal nem bánhatnak úgy, a' mint akarnak, a' nélkül, hogy valamely harmadik nemzet az ő alkudozásaikba belé ne' szollhasson. A' nemzetek, valamint Európában úgy Amérikában is, egymással oly szorosán szetsatolódva vagynak, hogy egygyiknek sints jussa arra, hogy általengedés' színe alatt, a' maga Országát valamely más nemzet' megkárosításának vagy veszedelmeztetésének eszközévé tehesse. Átalengedhetnék-e Austria, Pruszsia, vagy Belgium, önn' tettéssek szerint a' magok vidékeiket Frantzia Orzágnak, a' nélkül, hogy az Orosz Birodalomnak vagy Nagy Britannianak jussa ne lenne, arra, hogy az egyenlőség' mértékének ilyen megzavartatását, indító okaiknak megmagyarázása, vagy pedig ha így meg nem eshetne, még erőszak által is, megakadályoztassák? Nem felszollaltak volna - é az Északi Amerikai Egygyesült Státusok, azért, ha Spanyol Ország Angliának engedte volna által a' Floridákat? Mi ezen beszédünk által nem

hebecburgya lépéseket, nem czél és mérték nélkül való eszközöket akarunk Országlószékünknek jóvallani, hanem csak azt akarjuk mondani, hogy ha Anglia Charaktert nem mutat, ha minden méltatlan megbántatást 's igasságtalanságot elszenved: így ő oda van; így ütött néki az ő halálos órája!"

Ezen Újságnak zugolódásából nem lehet látni, hogy kit hibáztat; Spanyol Országot-é, azért, hogy által engedte a' Floridákat: vagy pedig az Egyesült Státusok' Országlószékét, azért, hogy elfogadta ezen tartományokat. Az Amériikai Újságlevelek mindenik esetben nagyon örvendenek a' történetnek. A' New-Yorki Monitör így fejezte-ki ezen való örömét Febr. 27-dikén költ levelében: — „Kevés történetek fordulhattak volna olyanok elő, mellyek az Egyesült Státusokra nézve ily fontosok lettek volna. Már most megkarimázva vannak a' mi Déli határaink; semmi idegen birtokokkal nintsen közünk; annál kevesebb alkalmatosságunk fog ezután lenni arra, hogy az Európai Hatalmasságokkal kelljen perlekednünk. Akár gyengeségének érzése, akár egyéb okok iditották Spanyol Országot ezen általengedésre, nekünk mindegygy. Elég az, hogy a' Floridák miéink, és hogy kereskedőink elégtételt kapnak azon kárvallásai-kért, mellyeket nékiek a' Spanyoloknak erőszaktételeik okoztak. Csak az Indus nemzetek eránt viseltessék már most Országlószékünk szelidséggel és igasságon: remélhetjük, hogy meg fognak szünni az ezekkel eddig történt sok vérontások is, 's ezen nemzeteknek maradványaik ennekutánna oly szerentsések fognak lenni, mint az ő természeti állapotjok megengedi. Egyéb szomszédaink már most csak az Anglusok Canadában, a' kik talám magok is érzik, hogy, ők itt oly állásban vagynak, a' melly naponként megtarthatatlanabb reájok nézve;

talám el-jő' még az az időpont is, hogy az Északi Amerika' függetlensége telyes állapotra jut, az az időpont tudniillik, midőn a' *Szent Lörintz'* vize éppen úgy fog törvényeinknek engedelmeskedni, mint most a' *Mississippi* és a' *Mobile*. De ez jövődöbéli dolog. A' mi a' jelenvalót illeti, elég mostanra az, hogy (Napkeleti Floridában) *Sant Augustin*, és (Nyugotiban) *Pensacola* a' miéink. Egy felől a' Meksikói öbölre, más felől a' Bahamai tengerre, derék kikötőhelyeket kapunk, és oly várakat is, mellyek egészszen tökéletes állapotba helyheztetik Déli oltalmazó lineánkat. A' Floridákban ugyan csak valami 12 vagy 15 ezer fejér emberek találatnak: de eltarthatnak azok ötvenszer ennyit is. Itt minden Napnyugoti Indiai termések, mellyek közt a' czukor, kávé, és indigó a' főbbek, megteremnek.“

Washingtonban úgy beszéltek, hogy Generális Jackson a' Generálisságot le fogja tenni, 's Floridai Polgári Kormányozóvá fog neveztetni.

Nagyon jónak tartják az Amériikai újságlevelek a' magok Státusokra nézve ezen új Kötésben egyebek között azt is, hogy az ő Meksikóval való közös határai a' lehető tökéletességgel kiszabattak. Lehető tökéletességgel csak azt teszi, hogy a' mennyire a' tartományoknak esmeretlensége megengedte, minthogy még ott is megemlittetnek a' határok, a' hol csak az Északi Szélesség és Napnyugoti Hoszsúság' grádusai szerént fejezethettek-ki. A' Sabine víz torkánál kezdődvén Texas tartományán nyúlik felfelé Louisiánának Nyugot és Észak között eső szegletéig. Innét egyenesen Északnak tart egész a' Veres vízig, 's e' mellett a' Nyugoti Hoszsúság' 100-adik grádusáig megy'. Innét ismét Északnak fog az *Artensas* vízig 's ezt követi egész az eredetéig, 's megint Észak felé nyúlik, míg végre az Északi Szélesség' 42-dik

grádusához érvén, ezen égi karikát követi mind addig, míg a 'Tsendes tenger' partját el nem éri. — A' melly jószágokat a' Spanyol Országlószék a' két Floridákban az 1818-dik esztendő Januáriusának 1-ső napjáig eladott, mostani tulajdonosaik birtokában hagyattatnak.

Már most, minekutánna az Északi Amerikai Státusok a' magok határjokat Napnyugotra a' Tsendes tengerig kinyujthatták, ezután még jobban fognak iparkodni, hogy ezen tenger' partjainak minden több részeit elfoglalhassák. Azzal kérkednek néhány Amerikai újságlevelek, hogy az Orosz Birodalom a' Nyugotra fekvő Északi Amerikai partokat egész az 56dik, északi grádusig általengedte az Egygyesült Státusoknak, 's egyszersmind azzal is biztatják magokat, hogy Anglia is hasonlót fog tselekedni. Ha mind ezek be találnak telyesedni, ekkor ezen Szabad Státusoknak birtokaik 200 Német mértföldeknél többre fognak terjedni ezen partok mellett.

Orosz Birodalom.

A' Petersburgból Mártz. 13-dikán indult levelek szerént, ott még akkor állott volt be egész keménységgel a' tsigorgó tél. Reaumur szerént 8, 9, 10, 15 's 18 gráditsú hidegek jártak. Hó is esett volt annyi, hogy jó szán-út' dolgában semmi fogyatkozást nem szenvedtek az útasok.

Svétzia.

Számos Dániai emberek, útasok, kik Svétziába ki akartak szállani, Helsingborgból, Carlskronából 's Landskronából vissza igazittattak, ily okon, hogy egy új parantsolat szerént, különös engedelem nélkül semmi idegeneknek meg ne engedtéssék azon Svétziai kikötőhelyekbe bemenni, a' hol hadi hajók találtatnak.

Német Ország.

A' közönséges újságlevelek ma ismét nagyobbadon tsak a' Sand történetét

illető tudósításokkal vannak tele, de a' mellyek között két olyan elmélkedés fordul elő, mellyek nagyon megérdemlik minden gondolkozó Olvasónak figyelmét. Egygyik ezen elmélkedések közzül, mint levél, a' Bavariai *Algemeine Zeitung*-hoz, mint ő mondja, egy közönséges betsületben lévő Diplomaticus embertől küldetett kihirdetés végett, 's ezek vannak benne: —“

„Uram! az Ur' újságát, mind tudtomra van, külső Országokon minden Német újságok közt leginkább olvassák. Valóban egygyet kell az Urnak érteni vélem abban, hogy az az elsőség, hogy az Ur' újsága lehet azon Organum, melly által Német Ország a' maga dolgairól a' külső Országokkal beszélhet, kötelességévé teszi az Urnak, hogy kiváltképpen akkor legyen Német Orzágnak az idegen nemzetekhez szolló Organuma, mikor annak betsülete kívánnya, hogy a' világon mindenüvé és mindeneknek fülébe mennyen a' mi azon rüt tselekedettől való undbrodásunk, a' melly köztünk történt, és a' melly valósággal meggyalázná karakterünket, ha minden pallérozott népek meg nem győzetteknének affelől, hogy melly nagyon kárhoztassa ezen tselekedetet a' Német, 's melly nagyon bosszankodják érette. Szorgatva, 's a' haza' ditsőségére 's betsületére kénszerítve kérem tehát az Urat, hogy költsönözze oda a' maga hathatós és tiszteletben lévő szavait ezen nemzeti érzékenységnek és annak kifejezésére, hogy melly nagyon várja nemzetünk azt: hogy Országlószékünk minden tölle kitelhető eszközök által iparkodják azon, hogy ezen bűnnek ingerlőji (rugóji) felfedeztethessenek, és hogy: vagy a' közönséget reszkettető veszedelmektől való félelem elenyésztettessék, vagy pedig hogy a' bűnnek átkozott főbb ingerlőji ellen, The mis nek egész bosszúállása kibotsáttassék. Mert ha igazak volnának, a' miket (ámbar közönégesen

's a' szerentsétlennek közléről való esmerőssei erőssítik) csak gondolni is alig lehet; ha, mondom igazak volnának: Hogy a' K o t z e b u e' gyilkosa Erlangában, hol az Isten-tudományt még pedig tulajdon választása szerént, két esztendeig tanulta, jó erköltsiért 's szorgalmatosságaért közönségesen betsültetett, és hogy eszszerént mostani tseleketéről fel nem lehetne tenni, hogy személyes karakterjéből vette származását; hogy őtet onnét az ő szerentsétlen tsillaga Jenába vitte, a' honnét a' Wartburgi innepre menvén abban részt vett, ott, mint egy *exaltatus* Orator, magát úgy viselte, 's még azt a' híres esküvést is letette, melly által magokat a' tévedésből ezen innepre vetődött ifjak arra az elmejátékra lekötelezték, hogy Német Ország' állapotját felfordítják: Továbbá, ha igaz volna, hogy az ő esmerőssei ő benne az ő *Erlangába* lett visszatérése után, azon előbbeni jámbor és csak kegyes hivattatását követő Sand helyett, a' ki őket elhagyta vala, a' Német Burschságnak 's a' Burschi sereg' politikai iparkodásának egy *fanaticus* Apostolát találták; Ha igaz volna, hogy Erlangából ismét ...ba, 's onnét Mannheimba, a' meghatározott véres munkára ment; Ha igaz volna, hogy a' rossz már valósággal ily nagyon erőt vett; Ha azon Német tanuló-helyek, mellyek eddig a' nemzetnek kevélységére voltak, már most Jakobinus Klubokká változván Német Országnak fene-sebévé lettek; Ha olyan Akadémiai tanítók lehetnek, kik azon lázasztó repülő levelekkel, mellyek a' K o t z e b u e' meggyilkoltatásáról lágymelegséggel 's mintegy csak tsufolódva szollnak, egygyetértvén, a' helyett, hogy ifjainkat hasznos polgárokká formálnák, azoknak politikai fanatismussokat annyira kifinumították, hogy egy újságlevélbeli cikelyre, egy másképpen gondolkodó embernek nyilatkozatásaira, bandzsárdőfé-

sekkel felelnek, 's egy Kalabriai Orozlónak dőfő késsét (Stiletjét) a' polusi kaputhoz 's Kozák nadrághoz (ilyen ruhája volt Sandnak), társul adják; Ha mondom mind ezek valósággal így volnának!!! — hol találnánk mi Német Atyák, 's Német Státus' szolgaji, 's minden Német Pátrióták szót, hangot, lélekzetet, arra, hogy boszszuállásért, segedelemért, és gyámolítóért kiáltozhassunk? Mitsoda Atya nem inkább akarná ilyenképpen a' maga fijasait minden dolognak tudásától mint ezen egytől *Ne ölj!* oltalmazni, előbb hogy sem minden időbéli böltességet, lelkeiknek idvességével, 's a' haza' tsendességével és jó hírével megvásárolni? Ki ne' bizná fijasait a' Beduin pusztákon a' tiszta természet' kezeire inkább, mint valamelyik Német Universitasra? Melyik Tisztviselő, melyik Országló tarthatná magát bátorságosnak, mihelyest az ő népek' boldogságáról és szükségükről való meggyőződése azon tébolyodottsággal meg nem egygyezne, melyre a' gyermekek a' Wartburgon egy fakazal mellett megesküdtek? Mitsoda Patrióta bátorokodna többé az Országlószekek' Önn'kényének megszorittatását az ő erejeknek megbennittódása, a' személynek 's tulajdonnak bátorságát a' bűnnek büntetetlen maradása, a' törvény előtt való egyenlőséget *Sanculottismus*, 's a' beszédbéli szabadságot vakmerő bátorság nélkül, egy szóval mind azokat a' Tudományokat, mellyek az idővel eljött szükségeket a' nélkül kielégithetik, hogy bennünket, az erőszakos felfordulás által, vagy a' Barbarus idő éjtzakájára vissza, vagy pedig idegen Uralkodás alá ne vigyenek, oltalmazni? Ki mérészlené többé a' törvényes Szabadság' zászlóját tsoválni, ha azt ily goncszságok undokitják 's minden szentségétől megfosztják? A' gyenge talentumú Stourdának melly nagy triumphust (ez is Orosz tudós, ki mostanság Német Országban tartozkodván a' Német

Universitásokat egy könyve által nagyon megbántotta), 's az ő hasonló kevés tudományú megczáfolójának melly nagymeggyaláztatást, 's a' mostani időnek melly komor jelét kellene így nekünk ezen történetben megesmernünk — 's mivel fel lehetnénk könyhullatásnál egyébbel azon idegennek, a' ki falus helyeinkre 's városainkba éppen oly félelemmel lépne-be ennekutánna, mint az *Appenninus*' és a' *Siera Morena* barlangos hegyei közé, 's a' ki kitörlené a' Német nevet a' pallérozott népek' sorából? Meggyőződévén affelől, hogy az Ur a' maga nagy és nemes hivattatását esmervén, ezen forró haza szeretetből származott kérést telyesíteni fogja, különös tiszteletem felől bizonyossá teszem és maradok.“

Itt van még egy tudósítás ugyan-
tsak a' Bádeni vidékekről, 's a' melly hasonlóképpen a' közönség' elejébe való botsáttatás végett küldetett a' fenn nevezett Bavariai újságnak írójához: — „A' Stuttgardi új *Ujság* úgymond tréfát üz azon (mint ő nevezi) megillető énekből, mellyet a' *Karlsruhei* újság a' *Kotzebue* haláláról elénekle. Minket ellenben mérgelődésre indított az a' könnyengondolkozás, mellyel a' nevezett Stuttgardi újság azon tselekedetről beszéll, a' mellyet minden tiszta érzékenységű embernek nem lehet nem csak nem bolondságnak, de nagy bűnnek is tartani. Itt nem a' *Kotzebue* erköltsi és írói betse, nem az a' politikai állapot, melybe ő helyheztetve lenni mondatott, 's nem azok a' tekintetek, mellyek ez vagy amaz embernek hajlandóságát ő eránta meghatározhatták, jőnek kérdésbe: itt *Kotzeburól* úgy szolunk, mint emberről, mint férjéről, és mint atyáról, a' melly nevezeteknek miségét minden embernek szivébe a' természet irta-be. Egy esmeretlen ember egy férjfiúnak, kit soha se' látott, egy gondolkodás' módjáért, mejjébe veri a' he-

gyes tört, 's hideg vérrel széllyel szaggat ily sokféle emberi öszszeköttetődést — 's az ily borzasztó tselekedet miatt felindult érzékenységnek kifejezéseit tsufoldással fogadtatnak, Jeremiás' siralmi-
nak neveztetnek, azért, hogy, mint magát a' Stuttgardi új *Ujság* ki-fejezi, több derék emberek is gyilkoltattak-meg, a' nélkül, hogy utánnak tsak egy Kakas is kukorikolt volna. Ha az, a' ki ezen szavakat leírta, 's a' ki a' maga tulajdon érzékenységét ily szókkal fejezte-ki, hogy tölle ugyan *Kotzebue* még ezer esztendőig is elhetett volna, de ha már meghalt, ő ezzel se' sokat gondol, ha mondom ezen író érezni tudta volna azt, hogy mi az atya, mi a' férj, ugyan nem eltartoztatta volna-é őtet a' felhozott szónak leírásától az a' gondolat, hogy azok egy megsebhett szívű familia' 's ennek sok ezer kesergő barátjaik' kezébe kerülhetnek, kiknek sebeiket még jobban megvérezni fogják?“

* * *

Az újabb tudósításokban ezeket olvassuk *Sandriól*: —“

Az Orosz követségi Ágens *Struve* Ur elment Carlsruhéből Manheimba, részint azért, hogy a' *Kotzebue* megöletetésének környülállásait ott helyben maga személyesen kitanulhassa, részint pedig, hogy az Orosz Udvarnak többtele irásait, mellyek a' *Kotzebue*' kezében voltak, magához vegye.

A' Freiburgi újságlevelekben azt erősíti egy Manheimi tudósító, hogy arra, hogy a' szerentsétlen *Kotzebut* mellyik ölje-meg, *Sandal* egygyütt tíz, hozzá hasonló fanaticus, megvakult ifjak vontak sorsot.

Hogy *Sand* ily nagy gyilkosságnak elkövetése után ily vidám lehet, és hogy még örvend is rajta, annak ő maga ilyen okát adja: Mikor arra határozta magát, hogy *Kotzebut* megölje, könyörgése által az Istenhez folyamadván, kérte,

hogy az Isten tsak úgy engedje az ő czel-
zását tökéletességre menni, ha néki (a'
Mindenhatónak) tettzeni fog; 's mint-
hogy Kotzebut az ő döfései megölték, ő
ebből azt hozza-ki, hogy Isten előtt ked-
ves dolgot követett-el. — Ezen vallásté-
tel nagyon kimutatja a' Sand belső ér-
zékenységének mivoltát, és hogy melly
veszedelmes elméjü ember volt ő?

Hogy melly nagy felindulást okozott
Manheimban a' Kotzebue' története, meg-
ítélhetni abból, hogy azon napnak est-
véjén, mellyen a' gyilkosság esett, még
a' játék szín se' nyitattott-ki.

Mint a' *Szöllőhegyi* Kortsmáros
beszél, *Sandal* még egy más ifjú is
szállott volt be hozzá, de a' kire elein-
ten senki se' ügyelt, ő pedig nem soká
eltűnt onnét. Egyéb új környülállások
is kezdik mutatni, hogy Sandnak tsak-
ugyan vagynak részes társai.

A' gyilkosságnak megtörténése után
a' Manheimi Tanátstól meghívás küldet-
tett Jenába, hogy a' Sand' irásait
visgálják-meg és petsételjék-le, a' mi
Mártz. 25-dikén estve véghez is ment:
de semmi egyéb fontos írásra nem ta-
láltak, tsak egy levélnek ezen szókból
álló kezdetét: „En a' magam' sorsom'
„ugymint a' vesztő hely' elébe megyek.“

Frankfurtban veszedelmes égés tá-
modott Mártz. 30-dikán éppen a' Német
Szövetségi Gyűlés' szalájával általellen-
ben lévő házban, melly miatt a' Gyűlés'
háza is nagy veszedelemben forgott, mint-
hogy a' szél arra felé fúván, mint az es-
ső úgy hullottak reá az eleven szikrák, 's
a' ház' ablakai a' nagy hévség miatt szél-
lyel pattogtak. A' Gyűlés' Elölülői Can-
celláriájának Direktora Cs. K. Udv. Ta-
nátsos Handel Ur sok kárt vallott a' hir-
telen való kihurtzolódás közben. A' Gyű-
lés háza mindazáltal megmentetett. A'
tűz estvéli 7 órától fogva tízig tartott.

Frantzia Ország.

Az *Aveyroni* újságlevélben ilyen
tudósítás jött-ki: — „A' *Fueldes Ur*

meggyilkoltatásának szomorú emlékezete
napját Rhodéz városában Mártz. 20-
dikán a' *Szabad Kömivesek'* társasága,
melynek ő Mestere volt, meginneplette.
Mik folytak ezen gyűlésben, nem tudjuk.
A' *Fueldes Ur'* emlékezetének ezen meg-
tiszteltetése, újabban felelevenítette ba-
rátjainak azon ohajtását, hogy gyűjtemény
nyitattván a' bejövő summán a' *Bancal*
házat, hol a' gyilkosság történt, megvá-
sárolják, 's a' földig lerontván, annak
megkopaszított helyén a' szerentsétlen
áldozatnak emlékezetére valamelly egy-
ügyü és tisztességes oszlopot emeljenek,
a' végre, hogy ezen legundorítóbb gyil-
kosság' irtóztató emlékezete még a' késő
maradékoknál is fenn maradjon.

B é t s.

A' *Romából* éppen most érkezett tu-
dósítások szerint Császár és Császárné ő
F.gek oda April. 2-dikán kivánt jó egés-
ségben megérkeztek 's a' *Quirinal* kas-
télyában Pápa ő Szentsége által nagy öröm-
mel 's szivességgel fogadtattak, 's minék-
utánna ő Szentségével fél óráig beszél-
gettek 's kísérőiket ő Szentségének be-
mutatták volna, által mentek a' kastély-
nak azon részébe, melynek szobáji az ő
Cs. K. F.gek befogadására mindennel fel-
készítették, a' mi tsak a' mesterségtől,
pompától, és izléstől kitelik. — Ámbár
Császár ő F.gének előre kinyilatkoztatott
kivánsága a' volt, hogy a' Pápa' Státusaiba
's Romába való bemenetelét minden fé-
nyességek nélkül tarthassa: ő Szentsé-
ge mindazáltal, Fels. Vendégének ezen
kivánságát telyesíteni nem akarta, mely-
re nézve oly rendeléseket tétetett, hogy
a' bemenetel éppen oly fényességgel, mint
innepi módon mennyen véghez. A' Ro-
mai nép nagy örvendezéssel 's örömét
nyilatkoztató kiáltozással fogadta 's kísér-
te ő Cs. Kir. F.geket a' Tiberis hidjától
fogva a' fenn nevezett kastélyig, a' hol
a' Pápa' minden Udvarnokjai, 's férjfiu
és aszszonyi fő nemesség által várattat-
tak 's tiszteltettek ő Felségek.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Innét nagyon szomorú történetekről tudósítottunk. Egygyik ezek között az, hogy Gr. Festetics György, a' Nagy Hazafi, nintsen többé — a' másik az, hogy Ketskemének ismét nagy részét hamuvá tévé a' kegyetlen tűz. Az elsőről ily tudósítást olvasunk Keszthelyről: —

„A' mitől szomorú érzésekkel eltelve féltünk, az April. 2 - dikán reggeli 10 óra tájban érzékeny nagy fájdalomkra megtörtént. Nagy Méltóságú Gróf Tolnai Festetics György, Császári Kir. Felséges Urunknak Arany Kultsosa, 's Valóságos Belső Titkos Tanácsosa, jeles tettekkel, 's fényes érdemeikkel teljes életét 65 - dik esztendejében elvégezte. Holt tetemei itten a' folyó hónap 13 - dikán a' Grófi Familia halottas boltjába fogtak eltakarítani, az egyházi halotti tisztelet pedig utánna való napon tartatni.“ — Egy ily nagy Férfiúnak elhalása valóságos veszteség az egész Hazára nézve, a' ki nagy tetteivel a' Fő Nemességnek fényt, Grófi Nemzetségének ditsőséget, a' Magyar Nemzetnek felvilágosodást, a' Tudományoknak szerentsés gyarapodást, a' Mezei Gazdaságnak megbe-
tsülhetetlen előmenetelt tudott szerezni, 's ezek által mind magának, mind Hazánknak a' külföldön is köz tiszteletet érdemlett. — Hazánk ily nagy Oszlopának kidüléséből eredett méltó szomorúságát tsak az a' biztos reménység enyhítheti, hogy maga után olly nagy lelkű Fiat hagyott, a' ki valamint bölts Attyának nagy példái által, úgy önnön nemes érzésétől vezéreltetvén mindenkor kész volt minden olly jeles tettek-
re, melyek a' Nemzetnek jóvára, és a' Haza ditsőségére szolgálhattak. Ugy hogy a'

boldogult bátran elmondhatta: *Non omnis moriar.*

A' Ketskeméti nagy égésről onnét ekképpen írnak: — „Itt April. 2 - dikán estve 8 órakor, midőn a' szél nagyon dühösködött, a' város felső részében tűz támadván 419 házat; a' Parochialis és Franciscanus templomokat, a' Patikát, 2 kaszármát, 7 malmot, 's egyéb gazdaságbeli épületeket megemésztett. Megégett 1 aszszony, 2 leány, és számos házi marhák. A' tűznek eredetét valami genosz gyújtogatónak tulajdonítják. — A' kár annál nagyobb, hogy a' városnak szebb részét érte, 's közönségesen annál érezhetőbb, mivel tavaly is más része tapasztalta ezen szerentsétlenséget. Méltó egy ily derék Magyar városnak ügye, hogy minden Magyarok szivekre vegyék, és mennél előbb nyujtandó segedelmekkel gyámolítsák.

Más tudósítások szerint 600-hoz közelit a' házak' száma, mellyek elégték; de kívánnyuk, hogy ne legyenek igazak.

Ő Felsége azon idő alatt, míg Ferdinand Királyi Hertzeg távul leszen, Budára a' Fő Hadi Kormányzék Elölülőjévé rendelni méltóztatott Gróf Radeczky Felmarsal-Lajtnántot.

E r d é l y.

Örömmel olvassuk a' Budai Német 's Posonyi Deák újságlevelekben az azon Nevelő Oskoláról való emlékezet-tételt, a' melynek felállittatása Erdélyben a' Székely földön Rézdi V á s á r h e l l y e n, a' 2 - dik Gyalog Székely Határ - Regiment 's az annak kerületébe tartozó Huszár Svadron' számára munkába vétetett, a' melly nem tsak czélzására, hanem azon buzgóságára nézve is, mellyel annak előmozdításában nagyok, kitsinyek mindjárt eleintén részesültek, közönséges figyelmet

és háládatos magasztalással való említést érdemel. Az épület már nagyobbadon készen van, a' Regimentből 114 nevendékek, 's 400 bejáró tanuló' számára.

Az ezen hazafiui nagy czélra eddig bójött segedelmek' Adójinak neveiket a' tisztelt Regiment Kommandója mostanában részint háládatosságból, részint pedig a' jó példaadás' követésére való buzditásból kihirdettéven, meghatározott szándéka, hogy mind ezeket a' kegyes adományokat, annak útján, tudniillik a' felsőbb Tiszti Karok által, Császár és Király ő Felségének is bejelentesse. — Nem kételkedhetünk rajta, hogy ily jó hazafiui czélzásnak, nem tsak Honnyi, hanem külsőbb pártfogóji 's elősegéllőji is számosan fognak találatni. — A' már kihirdetett summákat nemes' szívü Adójik' neveikkel egyetemben a' jövő pénteken fogjuk közleni.

* * *

Mostanság sok féle égésekről tudósítottunk. — Aprilis' 2-dikán 5 házat emésztett-meg Ó-Budán a' tűz. — Sokkal nagyobb szerentsétlenség érte hasonlóképpen a' tűz miatt a' Szepességen Kubach nevű Tóth falut Mártz. 15-dikén. Itt tsak néhány kajbák maradtak-meg. A' tűznek kiütését így beszélük: Az ott lévő Kováts az erdön szenet égetvén, még az nap' haza is vitte, 's a' szekérről a' tsür földjére rakásra rakta: hanem a' lerakás közben eszébe vevén, hogy a' szén még meleg, sőt talám a' hólt szenek közt eleveneket is látván pislogni, arra határozta magát, hogy bátorságnak okáért a' tsürben hál. Azonban vatsorálni bemenvén, ott hirtelen gyomor-rágást kap, 's az alatt mig felesége hirtelen megbetegedett férjével bajlódik, a' tsürben tűz támadt, 's egész Kubachot elégette.

H í r d e t é s

A' Magyar Országban Fels. Adományra kitett Kamerális és Fiscális Jószágokból újabban elkészültek a' Leírások és Meg-

betsültetések, ez utóbbinak Felséges helybenhagyatásáig, úgy mint:

1) Paulis, és Vojvodincz; Kusstil; Vlajkovecz; Retissova; Potporán helységekről Tömös Vármegyében. — Rakova helységről Krassó Vármegyében; mindnyájan a' Versetzi Kerülethez tartozandók.

2) Krassó Vármegyében a' Lugosi Kerületben Zsabár helység; az Oravitzai Kerületben: Zsittin; Csudanovetz; Forotik, Komoristje, Nagy-Dikván; Kernyetsa; Vrány helységek. — A' Bogsáni Kerületben: Zorlencznik; Prehul; Delinyest helységek.

3) Zemplén Vármegyében az Ungvári Kamerális Uradalomhoz tartozó: Orosz-Bisztra helység; nem külömben ugyan azon Uradalomhoz tartozó Ungvár Vármegyei portiók: Baranya; Hluboka; Kereszt; Hegyfark; Nagy-Győsz; Csaszlócz.

Ezen jószágoknak alkotó részeit, megbetsültetését, 's a' megnyerésnek feltételeit meg lehet látni Bétsben a' Nagy-Méltóságú közönséges Udvari Kamaránál, 's az 1, és 2 szám alatt lévő Jószágokról a' Temesi Kamerális Administationál. A' megbetsültetés Summariumát az 1, és 2 szám alatt lévő helységekről, az illető Kamerális Tisztartó hivataloknál Versetzen, Lugoson, Oravitzán, és Bogsánon. Végre a' 3-dik szám alatt lévő Orosz-Bisztra helységről, és a' 6 jószág portiókról az Ungvári Királyi Kamerális Praefectussági hivatalnál.

Az itt előadott Jószágokat felkérni akarók, 's azok is, kik magokat azokra már jelentették volna, az ő Felkéréseiket, az Ajánlásaiknak meghatározásával, e' folyó hónap 28-dikától hat hetek alatt, az az e' folyó esztendő Május 9-dik napjáig a' Nagy-Méltóságú Udvari Kamaránál annál bizonyosabban beadják, mert ezután a' Királyi Adományra való Ajánlások fognak megtétetni. — Budán Mártz. 24-dikén 1819. —